

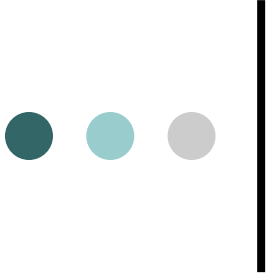
Како сачувати децу од незгода

проф. др Маја Галић

Како сачувати децу од незгода

- Неке опасности које угрожавају сигурност детета су очигледне, док се друге не могу тако лако уочити.
- Мере које треба предузети како би се дете заштитило зависе од узраста детета, окружења, животне средине.

Велики број несрећних случајева можете спречити ако предузмете следеће кораке:

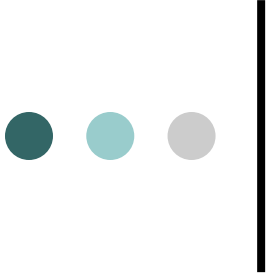
1. Унапредите мере безбедности у кући и у средини у којој живите
2. Понашате се одговорно
3. Учите децу да буду опрезна и воде рачуна о себи
4. Подстичете и подржавате локалне акције за унапређење безбедности деце.

Корак први: учините све како би средина у којој живите била безбедна за дете

- У кући или стану:

Кућа представља место задовољавања истраживачког духа деце, која при томе нису свесна могућих опасности које их вребају на сваком кораку. Заштита детета је ваш посао и мораћете непрестано да га обављате, јер дете расте, постаје све окретније и све знатижељније.

Несреће се у кућама најчешће дешавају:

- Тамо где се налазе инсталације за воду (кухиња, купатило, базен)
- Тамо где је присутна топлота или пламен (кухиња или роштиљ)
- Тамо где има штетних материја (испод судопере у кухињи, у ормарићу са лековима, у торби, у гаражи)
- Тамо где постоји опасност од падова (степениште, клизав под)

Ван домашаја детета увек држите следеће ствари:

- Шибице и упаљаче
- Све врсте лекова
- Цигарете и алкохол
- Алате
- Оштре предмете (маказе, ножеве, жилете, игле, турпије)
- Смеће и средства за чишћење која могу бити отровна

Проверите исправност кућних апарата и грејних тела!

- Проверите, консултујући се са електричаром, оџачарем и другим мајсторима, исправност шпорета, димњака и осталих грејних тела.
- Подесите бојлер на 60°C. Ако не знате како, позовите мајстора. Бојлер мора имати сигурносни вентил који спречава прегревање (тако ћете спречити могућност да се дете опече преврућом водом).

- Сместа замените оштећене електричне гајтане, односно напукле утичнице и прекидаче.
- Телевизоре и музичке стубове окрените задњим делом према зиду, тако да дете не може да их дохвати.

- Проверавајте електронске играчке. Ако приметите варнице, ако осетите да је играчка врела или ако се осећа мирис паљевине када је укључите – одмах је однесите на поправку или баците.

● ● ● | Безбедност у кухињи – кувајте на ринглама које се налазе на задњем делу шпорета

● ● ● | Водите рачуна шта држите у ормарићима у кухињи и поставите заштите

● ● ● | Поставите заштиту на фрижидер

Спречите избијање пожара у стану

- Одмакните завесе и друге запаљиве предмете од извора топлоте.
- Склоните ван домашаја детета грејна тела (грејалице, пећи, уљане радијаторе и друге уређаје) или око њих поставите заштиту и сигурносне подметаче.
- Држите исправан апарат за гашење пожара у кући / стану.

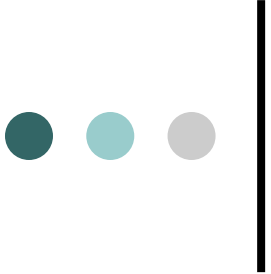
Осигурајте здраву животну средину !

- Зидови у стану не смеју да буду окречени оловном бојом. Ако на зиду имате оловну боју, тај премаз треба скинути и поново окречити.

- Ако имате биљке у стану, проверите да није нека од њих потенцијално отровна. Ако јесте избаците ту биљку или је држите тамо где дете не може да је дохвати.

-
- За малишане може да буде велики ризик држање украсног биља у кући - на тераси или у дворишту.
 - Мекано, шарено, често миришљаво, украсно биље је прави мамац за малишане. Деца воле да додирују цвеће, да га чупкају, грицкају, понекад и прогутају, а да родитељи и не слуте да управо украсна биљка коју пажљиво гаје садржи отровне супстанце, које често делују разорно на дечји организам. Могу чак озбиљно да угрозе здравље, па и живот детета.

- Од **фикуса** сузе очи. Ако дете дотакне ову биљку, појавиће се иритација на кожи. Дете ће да осећа пецкање и свраб. Међутим, ако прогута део листа фикуса, осетиће пецкање у грлу, уз отежано дисање.

- **Кливија** је изузетно отровна биљка. Прави проблем настаје ако је дете прогута. Јак отров из листа и стабљике надражује слузокожу. Долази до отицања у грлу, отежаног дисања, мучнине и повраћања. Отров је толико јак да у многим случајевима изазива трајна оштећења јетре.

- **Циклама**, разнобојна и љупка, леп је украс у сваком кутку. Међутим, уколико се у рукама детета нађе корен ове биљке, па га оно измрви и прогута, и садржај стигне до желуца - изазваће јаку мучнину, болове у стомаку и повраћање.

- **Рододендрон** красе цветови беле, плаве или црвене боје. Ретко кога оставља равнодушним, а нарочито децу. За разлику од цикламе којој је отрован само корен, код ове украсне биљке сваки је део отрован, посебно листови. У случају тровања, дете ће осетити пецкање у грлу, мучнину и болове у стомаку.

- **Дифенбахија** садржи велике количине калцијум-оксалата. Цела биљка је отровна, нарочито стабљика. Уколико случајно доспе до усне, отиче језик и јављају се сметње у говору.

- **Филадендрон**
такође садржи
калцијум-оксалат.
Цела биљка је
отровна.

Иако спадају у средње отровне биљке, **хризантеме** могу да изазову локални дерматитис.

- **Нарцис** има луковицу која је изузетно отровна, као и остали делови биљке. Веће количине (ако се унесу у организам) могу да изазову озбиљне здравствене проблеме.

- **Олеандер** садржи токсичне гликозиде, који изазивају промене у срчаном ритму и циркулацији крви. Смртоносно је гутање чак и једног листа!

- Рицинус садржи отровни алкалоид рицин. Отровни су листови, а нарочито семе. Симптоми тровања су: повраћање, јаки стомачни болови, снажан осећај жеђи и халуцинације. Уношење једне до три семенке у организам може имати фаталан исход.

- Уколикo сте пушач и не можете да оставите цигарете, пушите искључиво напољу. Опушке, паклице цигарета и друге дуванске производе држите тамо где их деца не могу ни видети ни дохватити.

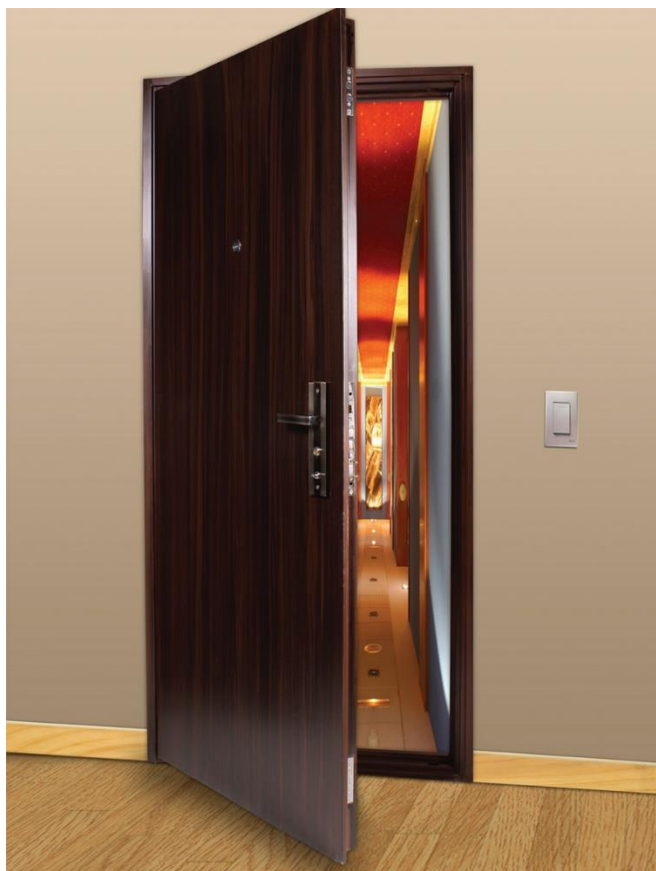

Поступак са потенцијално отровним материјама

- Чувајте лекове, медицински материјал (шприцеви, игле) и опасне хемикалије у оригиналном паковању и на сигурном месту.
- Немојте држати никаква средства за чишћење испод судопере, јер ће их дете ту најлакше дохватити.
- Немојте по поду куће стављати прах против буба или отров за пацове.

Осигурајте физичку заштиту детета

- Не сме постојати могућност да се дете негде само изнутра закључа.
- На стаклена врата залепите налепнице отприлике у висини очију детета како би оно видело да су врата затворена и како не би случајно протрчало кроз њих.

- Поставите сигурносне браве на врата свих соба у којима се налази било шта што може да повреди децу.
- Склоните ломљиве ствари са полица да их деца не би могла дохватити.

- Закључајте фиоке на ормарима и столовима.
- Обезбедите сигурност комода и полица.

- Ставите заштитнике у све електричне утичнице или друге електричне изводе како деца не би могла у њих да гурају прсте или какве предмете.
- Водите рачуна о томе да лампе које деца могу да оборе не буду доступне.

- Обезбедите прозоре тако да их деца не могу отворити.
- Ако је неопходно, на прозоре ставите и решетке.
- Одмакните дечији кревет од прозора, као и све друге делове намештаја на које би се дете могло попети.

© Lotta Persson

- Постарајте се да траке, конопци, гајтани за ролетне, завесе и сл. буду ван домашаја детета.

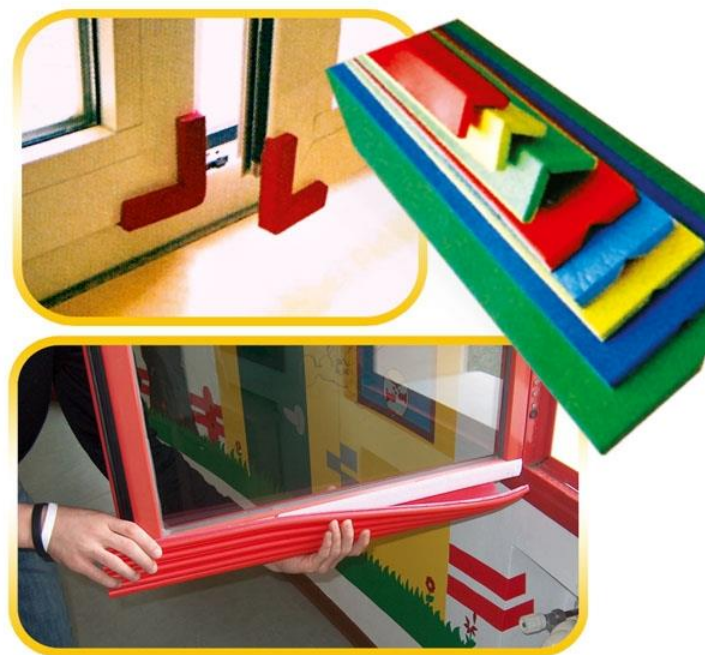
- Држите канте за смеће на местима на којима деца не могу да их дохвате и редовно их празните.
- Пластичне кесе и амбалажу такође држите на местима недоступним за децу.

- Ступениште, ходник и купатило треба да буду суви. Подне простирке не смеју бити клизаве нити смеју да клизе по подлози.
- Склоните са ступеништа и из холова све ствари преко којих би дете могло да се саплете или падне, односно на које би могло да се оклизне (ролере, кликере, лопте).

- Не купујте намештај са оштрим ивицама. Ако већ имате такав намештај, поставите га тако да смањите опасност од повреда, а ивице заштите пластичним штитницима.

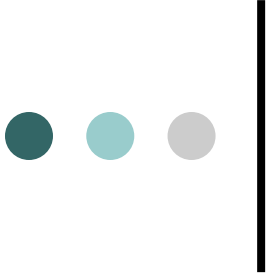

Изван стана или куће

У дворишту:

- Ако у свом дворишту или испред зграде постављате справе за игру (клацкалице, тобогане и сл.), поставите их на меку подлогу, као што су песак, земља прекривена травом или одговарајући синтетички материјал, како се дете не би могло повредити ако падне.

-
- Опасна места у дворишту и око зграде (бунар, трафо-станица и сл.) обезбедите оградом да им деца не би могла прићи.
 - Капију у дворишту закључавајте.
 - Алатке држите на сигурном, деци недоступном месту.

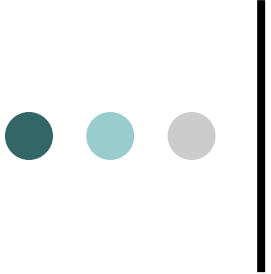
На игралишту:

- На жалост, паркови и игралишта за децу тренутно су у лошем стању. Справе за играње су старе, дотрајале, често потпуно небезбедне – поломљене, натруле, зарђале. Зелене површине прекривене су отпадом и загађене изметом кућних љубимаца.

● ● ● | Помозите да се та игралишта
поправе и опреме !

-
- Погледајте, заједно са комшијама, дечје игралиште и установите у каквом су стању справе за играње. Уклоните поломљене, напукле или натруле делове!
 - Појачајте контролу дечјих терена за играње.
 - У сваком случају, у парку или на игралишту немојте остављати децу без надзора.

Корак други: понашајте се одговорно

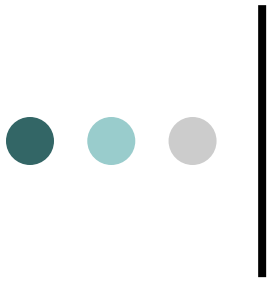
У кући или стану:

- Не укључујте грејалице непосредно поред завеса, тепиха или покривача, намештаја, пешкира, одеће, боца за гас, као и других лако запаљивих ствари.
- Искључујте електричне апарате када нису у употреби.

У кухињи / трпезарији

- Држите посуде са врућим садржајем тамо где их деца не могу изненада зграбити и преврнути на себе! Дршке од посуда за кување окрените тако да их деца не могу дохватити.

- Не постављајте велике столњаке које дете може да дохвати. Дете које је тек проходило може, у тренутку када изгуби ослонац, да повуче столњак и сручи све са њега на себе.
- Не пијте врелу течност и не држите посуду с врелом течношћу/храном док вам је дете у наручју или док вам седи у крилу.

У купатилу

- Никада не остављајте дете само у купатилу или близу воде! Пре него што умијете или окупате дете руком проверите температуру воде. Не приносите и не укључујте електричне апарате близу каде.

Опасне материје

- Баците лекове и храну чији је рок употребе истекао.
- Никада немојте говорити детету да је лек “бомбона”.
- Никада немојте детету давати лек у мраку.
- Након што сте дали лек, добро затворите поклопац и оставите лек на сигурно место.

- Када купујете играчке, купујте само оне које су означене као безбедне и које нису направљене од отровних материјала.
- Често проверавајте играчке како бисте се уверили да нису оштећене тако да могу повредити дете.

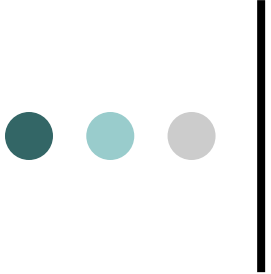

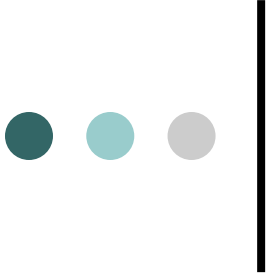
Изван стана или куће

У саобраћају:

- Приликом сваке возње колима сместите дете на седиште које одговара његовом узрасту. Никада не возите дете на месту сувозача.

-
- Никада не остављајте дете само у колима. Дете може нехотично да покрене аутомобил и изазове несрећу.
 - Осим тога, лети, у затвореном аутомобилу, температура за десетак минута може да порасте толико да директно угрози живот детета.

Корак трећи: учите децу да се сама старају о својој безбедности

- Основно средство учења код деце је игра. Деца уче и гледањем и слушањем. Међутим, деца не уче само слушајући оно што сте рекли, него и гледајући шта радите. Својим понашањем морате увек давати добар пример.

У стану или кући

- Научите децу да увек држе закључана врата, да их никада и ни у ком случају не отварају непознатим људима.
- Научите их да непознатим особама никада, ни телефоном нити на било који други начин, не смеју рећи да су сами код куће.
- Покажите им шта да раде у случају опасности.

- Инсистирајте да деца увек једу седећи и да се не играју, да не трче и да не шетају са храном у устима. Научите их да не трпају у уста ситне предмете као што су куглице (перле) и новчићи.

Изван стана или куће

- Научите дете да непознат човек може бити опасан. Научите га да, када је само или у друштву вршњака, не сме да разговара са непознатим људима или да било куда иде с њима.
- Научите га да, ако непозната особа покуша да га присили да пође с њом, завришти што јаче може и да што брже потрчи према неком старијем ко може да му пружи помоћ.

У саобраћају

- Научите дете да улицу прелази само када је упаљено зелено светло на семафору или на пешачком прелазу, али опрезно.
- Научите га да, пре него што пређе улицу, најпре погледа улево, па удесно, па опет улево.

- Научите дете основним саобраћајним знацима.
- Научите дете да коловозом иде само када је то стварно неопходно и то увек левом страном.

Литература

- Поповић Д., Петровић, О., Чавалјуга, М., Кисин, Ђ., Миленковић, А., Ерцег, М., Милановић, Ј. и Пауновић, М. (2001). Незгоде се дешавају: шта урадити када се десе и како их спречити: приручник за родитеље и оне који воде рачуна о деци. Београд: УНИЦЕФ.

● ● ● | Хвала на пажњи !

